

งานอดิเรกระดับตำนาน

โอริกามิ : พับกระดาษสไตล์ญี่ปุ่น

ซุสึกร พิพัฒน์ศิริขจร

สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม ส.ส.ก.

“趣味は何ですか？ งานอดิเรกของคุณคืออะไรคะ”

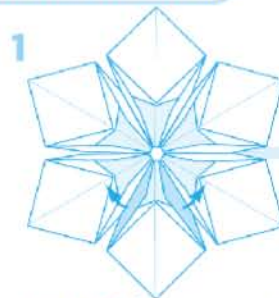
เป็นคำถามที่ถือเป็นรูปแบบของ

คนญี่ปุ่นเมื่อพบกันในครั้งแรก หรือเวลาไปสัมภาษณ์งานกับเจ้านายญี่ปุ่นก็มักจะถูกยิงด้วยคำถามนี้เช่นกัน เป็นเพราะคนญี่ปุ่นทุกคนให้ความสำคัญกับงานอดิเรกไม่ใช่แค่เพียงให้ความสำคัญเท่านั้น คนญี่ปุ่นยังศึกษาในสิ่งที่ตนเองสนใจและเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง ฉะนั้นเวลาถูกถามด้วยคำถามนี้ จึงตอบได้อย่างมั่นใจและอธิบายได้อย่างคล่องแคล่ว จนเป็นที่มาของรายการที่เป็นที่ยอดนิยมนบนเกาะญี่ปุ่น รวมทั้งในประเทศไทยด้วยอย่าง “ทีวี Champion” รายการที่เฟ้นหาบุคคลผู้ถนัดและมีความสามารถในเรื่องนั้นๆ หากคุณเป็นคนหนึ่งที่ยังค้นหางานอดิเรกของตนเองไม่พบ TPA News ฉบับนี้ ขอแนะนำงานอดิเรกที่สามารถฝึกง่ายๆ ได้ด้วยตนเองอย่าง “การพับกระดาษ (折り紙)” ซึ่งการพับกระดาษสไตล์ญี่ปุ่นมีความโดดเด่นและน่าสนใจอยู่ไม่น้อย

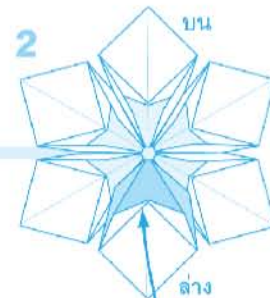
ก่อนอื่นเรามาทราบประวัติความเป็น

มาของโอริกามิ หรือการพับกระดาษกันก่อน โอริกามิมีประวัติความเป็นมายาวนาน แต่เดิมเป็นการพับกระดาษชนิดหนึ่งที่ใช้ในพิธีการทางศาสนาชินโต ปัจจุบันยังมีตัวอย่างเก่าแก่ของการพับกระดาษที่ใช้ในพิธีการเป็นวัตถุมงคล เครื่องใช้ในพิธีทางศาสนาและในพิธีตาม

การประกอบบ้านและดอก

กางส่วนสี่เหลี่ยมด้านหลังดอก

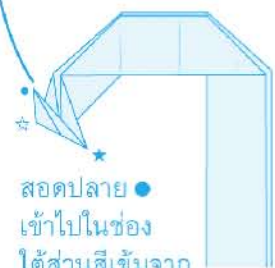
ล่าง

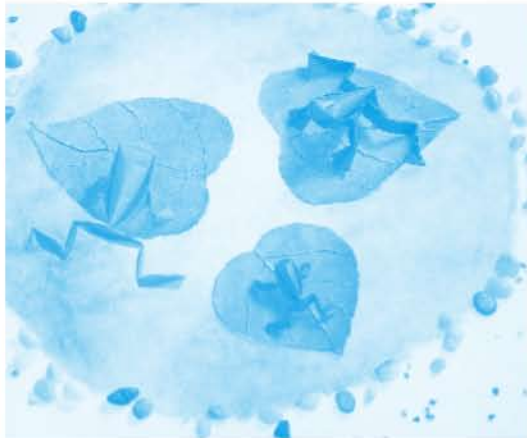
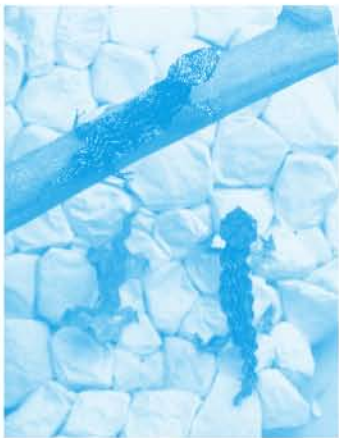
กางส่วนสี่เหลี่ยม

สอดเข้าไปใต้ส่วนสี่เหลี่ยมที่สอด

สอดปลายเข้าไปในช่องใต้ส่วนสี่เหลี่ยมจากข้างล่างขึ้นข้างบน

ปกติทั่วไป ต่อมาในสมัยเมจิ (ค.ศ.1868-1912) เป็นต้นมา เมื่อการใช้กระดาษแพร่หลายขึ้นในหมู่ประชาชน การพับกระดาษจึงกลายมาเป็นงานอดิเรก หรือพับเพื่อความเพลิดเพลิน มีการนำเอาโอริกามิมาใช้เป็นอุปกรณ์และสื่อการสอนในโรงเรียน อีกทั้งยังคิดค้นพัฒนาวิธีการพับเป็นรูปต่างๆ ให้มีความสลับซับซ้อนหลากหลายมากยิ่งขึ้น จนในปัจจุบันโอริกามิเป็นที่นิยมกว้างขวางขึ้นในประเทศต่างๆ ทั่วโลกในฐานะที่เป็นงานฝีมือที่ใช้สติปัญญาและความประณีตคล่องแคล่วของนิ้วมือ

กระดาษที่ใช้พับโอริกามิเป็นกระดาษแผ่นบางรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดที่ใช้พับโดยปกติมีขนาด 10-15 เซนติเมตร โดยมากมักใช้กระดาษแผ่นเดียวในการพับหนึ่งรูปสามารถพับได้หลายอย่าง เช่น ดอกไม้ สัตว์ เรือ บ้าน ลูกโป่ง แต่รูปที่นิยมพับมากที่สุดคือ นกกระเรียน (折り鶴) นกกระเรียนถือเป็นสัญลักษณ์ของความโชคดีและความมีอายุยืน ในญี่ปุ่นมักนิยมวาดลายนกกระเรียนลงบนชุดกิโมโนของสตรี หรือบนประตูกันทงงนูกกระดาษ (ฟุสุมะ)

คุณผู้อ่านคงเคยได้ยินตำนาน “นกกระเรียนพันตัว หรือเซ็มบะซุรุ”

ตำนานนกกระเรียนพันตัว เกี่ยวพันกับเด็กหญิงซาดาโกะ ผู้ทำให้การพับกระดาษแบบญี่ปุ่นโด่งดังไปทั่วโลก ซาดาโกะเป็นเด็กผู้หญิงที่รอดชีวิตจากการทิ้งระเบิดที่ฮิโรชิมาสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 พิชัยร้ายแรงจากระเบิดส่งผลให้เธอเป็นโรคกระดูกในเม็ดโลหิต

เธอจึงตั้งใจพับนกกระเรียนให้ครบพันตัวด้วยความหวังว่า พระเจ้าจะประทานพรให้เธอกลับมาแข็งแรงอีกครั้ง ถึงแม้จะพับได้เพียง 644 ตัว แต่อย่างน้อยเธอก็ได้พับนกกระเรียนจนถึงวันหมดสิ้นลมหายใจ ปัจจุบันนิยมพับนกกระเรียนแล้วนำมาร้อยบนเส้นด้ายมัดรวมกันแล้วนำไปแขวนห้อยจากเพดานเพื่ออธิษฐานสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ขอให้หายจากอาการเจ็บป่วยโดยเร็ว ขอให้ชนะการแข่งขันกีฬา รวมทั้งภาวนาให้เกิดสันติภาพด้วย หากคำภาวนาเป็นจริงอยากให้คนไทยนำนกกระเรียนมาร้อยเพื่อสันติภาพของประเทศบ้าง

นอกจากนกกระเรียนแล้ว ปัจจุบันโอริกามิสามารถพับได้หลากหลายรูปแบบ เช่น หมี่ แกะ ผีเสื้อ นกนางแอ่น นกเพนกวิน เสือดำ แม้กระทั่งสัตว์เลื้อยคลานอย่าง กบ กิ้งก่า หรือสัตว์ทะเลอย่างหอยลาย เต่าทะเล

ปลากระเบน ปลาชาร์ดิน ฯลฯ หากคุณผู้อ่านเริ่มสนใจในเสน่ห์ศิลปะการพับกระดาษโอริกามิ สามารถศึกษาได้จากหนังสือ **“โลกของโอริกามิ ศิลปะการพับกระดาษรูปดอกไม้และสัตว์”** รูปสัตว์ต่างๆ ดังกล่าวถูกบรรจงวิธีพับอยู่ในหนังสือเล่มนี้ ซึ่งสอนวิธีพับแบบพื้นฐานพร้อมทั้งมีเทคนิคการพับให้เก่ง หนังสือเล่มนี้เป็นฝีมือของผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะการพับกระดาษ ดิกรีด็อกเตอร์ทางด้านคณิตศาสตร์ จากทฤษฎีการพับแปลงรูปนกระเรียน คิดค้นผลงานโอริกามิในรูปแบบเฉพาะตัวออกมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะดอกกุหลาบ จนได้รับการขนานนามว่า “คาวาซากิโรส” เป็นที่ยอมรับในชื่อเสียงไปทั่วโลก

ถ้าหากคุณเป็นคนหนึ่งที่สนใจในเสน่ห์ศิลปะที่เต็มไปด้วยตำนานกว่า 1,000 ปีอยากบริหารระบบความจำและสร้างสมาธิลองงานอดิเรกที่เริ่มต้นไม่ยากด้วย **“โอริกามิ”** ดูลิเค **TPA**

โลกของโอริกามิ ศิลปะการพับกระดาษรูปดอกไม้และสัตว์

ชื่อผู้แต่ง : โทชิคาชิ คาวาซากิ

ชื่อผู้แปล : โกวิทย์ เลี้ยงกอสกุล

ISBN : 978-611-7121-01-2

ราคา : 290 บาท

สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม

อ้างอิง : วัฒนธรรมญี่ปุ่น แปลจาก
Experiencing Japanese Culture;
แสง จงสุริยธรรม,
รศ.ปรางค์ จงสุริยธรรม